

На основу члана 51а. став 3. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005 и 91/2010) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012 и 106/2012), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У О ОБЈАВЉИВАЊУ ПОДАТАКА И ИНФОРМАЦИЈА БАНКЕ

1. Овом одлуком ближе се прописује садржај података, односно информација које је банка дужна да објављује у складу са Законом о банкама (у даљем тексту: Закон), као и услови, начин и рокови њиховог објављивања.

2. Банка је дужна да објави своје пословно име и седиште, као и податке, односно информације који се односе на:

- 1) стратегију и политике за управљање ризицима банке;
- 2) капитал банке;
- 3) адекватност капитала банке;
- 4) процес интерне процене адекватности капитала банке;
- 5) изложености банке ризицима и приступе за мерење, односно процену ризика;
- 6) банкарску групу и однос између матичног друштва и подређених друштава.

3. Банка је дужна да унутрашњим актом ближе уреди критеријуме за утврђивање података, односно информација из тачке 2. ове одлуке, начин процене и контроле адекватности, тачности и правовремености тих података, односно информација и учесталости њиховог објављивања, као и критеријуме за утврђивање података и информација из тачке 18. ове одлуке.

Банка је дужна да обезбеди да се редовно, а најмање једном годишње, спроводи независна ревизија акта из става 1. ове тачке и активности којима се обезбеђују адекватност, тачност и правовременост објављених података, односно информација.

Подаци, односно информације који се односе на стратегију и политике за управљање ризицима банке

4. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на стратегију и политике за управљање свим појединачним ризицима којима је изложена или може бити изложена:

- 1) кратак опис те стратегије и тих политика, за сваки појединачни ризик;
- 2) начин организовања процеса управљања ризицима;
- 3) обухватност и врсте извештавања о ризицима;
- 4) технике ублажавања ризика, као и начине које банка користи за обезбеђивање и праћење ефикасности у ублажавању ризика.

Подаци, односно информације који се односе на капитал банке

5. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на њен капитал:

- 1) износ капитала банке, као и износ основног капитала и допунског капитала, с прегледом појединачних елемената капитала и свих одбитних ставки;
- 2) опис основних карактеристика свих елемената који се укључују у обрачун капитала;
- 3) податке и информације о повезивању позиција капитала банке из биланса стања с позицијама капитала банке из извештаја о капиталу сачињеног у складу са одлуком којом се уређује извештавање о адекватности капитала банке, као и податке и информације о разликама између позиција из биланса стања сачињеног за потребе контроле банкарске групе на консолидованој основи и позиција из консолидованог биланса стања банкарске групе сачињеног у складу с Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања, за највише матично друштво банкарске групе чију контролу на консолидованој основи врши Народна банка Србије.

Подаци, односно информације који се односе на адекватност капитала банке

6. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на адекватност капитала:

- 1) износ капиталног захтева за кредитни ризик, укључујући и ризик друге уговорне стране и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, за сваку класу изложености – ако банка примењује стандардизовани приступ кредитном ризику;
- 2) износ капиталног захтева за кредитни ризик, укључујући и ризик друге уговорне стране и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, за сваку класу изложености – ако банка примењује приступ кредитном ризику заснован на интерном рејтингу (у даљем тексту: IRB приступ), при чему се посебно објављују подаци, односно информације:

– за класу физичких лица, и то за поткласу која се односи на изложености према физичким лицима које су обезбеђене хипотекама на непокретностима, за поткласу која се односи на квалификоване револвинг изложености према физичким лицима и за поткласу која се односи на остале изложености према физичким лицима,

– за изложености по основу власничких улагања, и то за сваки од приступа утврђених одлуком којом се уређује адекватност капитала банке (приступ једноставних пондера ризика, PD/LGD приступ или приступ интерних модела), за власничка улагања којима се тргује на берзи, за она којима се не тргује на берзи али су у довољно диверсификованим портфолијима и за остала власничка улагања, као и за власничка улагања на које банка, у складу са одлуком којом се уређује адекватност капитала банке, примењује стандардизовани приступ кредитном ризику;

3) износ капиталног захтева за ризик измирења/испоруке по основу неизмиренних трансакција;

4) износ капиталног захтева за тржишне ризике и врсту примењеног приступа за рачунање појединачних капиталних захтева за ове ризике, с посебним објављивањем износа капиталних захтева за ценовни ризик по основу дужничких хартија од вредности, капиталних захтева за ценовни ризик по основу власничких хартија од вредности, капиталних захтева за девизни ризик и капиталних захтева за робни ризик;

5) износ капиталног захтева за оперативни ризик и врсту примењеног приступа за рачунање овог захтева, с посебним објављивањем износа за сваки од приступа које је банка користила за рачунање тог захтева;

6) покривеност капиталних захтева из одредаба од 1) до 5) ове тачке основним, односно допунским капиталом, имајући у виду ограничења прописана одлуком којом се уређује адекватност капитала банке;

7) показатељ адекватности капитала банке.

Подаци, односно информације који се односе на процес интерне процене адекватности капитала банке

7. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на процес интерне процене адекватности капитала:

- 1) сажет опис процеса интерне процене адекватности капитала;
- 2) сажет опис приступа које банка користи за мерење, односно процену свих материјално значајних ризика.

**Подаци, односно информације који се односе на
изложености банке ризицима и приступе за мерење,
односно процену ризика**

Кредитни ризик

8. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на изложеност кредитном ризику и ризику смањења вредности потраживања, као и на приступе за мерење, односно процену тих ризика:

1) дефиниције појмова доспелих ненаплаћених потраживања и изложености код којих је извршена исправка вредности, а које банка користи;

2) опис приступа и метода који се користе за обрачун исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама;

3) укупан износ изложености банке након рачуноводствених отписа, изузимајући ефекте техника ублажавања кредитног ризика, као и просечне изложености током периода, по класама изложености;

4) географску расподелу свих изложености према материјално значајним областима, по класама изложености;

5) расподелу свих изложености према секторима или врсти друге уговорне стране, по класама изложености, с посебним приказом:

– доспелих ненаплаћених потраживања и изложености код којих је извршена исправка вредности,

– исправки вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама;

6) расподелу свих изложености према преосталом доспећу, по класама изложености;

7) приказ промена у исправкама вредности билансне активе и резервисањима за губитке по ванбилансним ставкама, укључујући и:

– почетна стања,

– повећања исправки вредности и резервисања током периода,

– смањења исправки вредности током периода и укинута резервисања с посебним приказом смањења по основу наплате потраживања,

– остала прилагођавања, укључујући и она која су последица разлика у девизном курсу, пословних активности, стицања или отуђења учешћа у зависним друштвима и преноса резервисања,

– завршна стања;

8) расподелу изложености према категоријама класификације, по врстама друге уговорне стране, као и податке о обрачунатој и потребној резерви.

9. Ако користи стандардизовани приступ кредитном ризику, банка је дужна да, поред података, односно информација из тачке 8. ове одлуке, за сваку класу изложености објављује и следеће податке, односно информације:

1) назив изабране агенције за рејтинг или агенције за кредитирање извоза, као и разлоге за сваку промену избора ове агенције;

2) класе изложености за које се користе кредитни рејтинзи сваке изабране агенције за рејтинг или агенције за кредитирање извоза;

3) описе процедура које се односе на коришћење кредитног рејтинга издаваоца и специфичне емисије финансијских инструмената за поједине позиције из банкарске књиге;

4) распоређивање кредитних рејтинга изабране агенције за рејтинг и агенције за кредитирање извоза у одговарајуће нивое кредитног квалитета;

5) износе изложености пре и након коришћења кредитне заштите за сваки ниво кредитног квалитета, укључујући и изложености које представљају одбитне ставке од капитала.

10. Ако банка користи IRB приступ, дужна је да, поред података, односно информација из тачке 8. ове одлуке, објављује и следеће податке, односно информације:

1) сагласност Народне банке Србије за коришћење IRB приступа;

2) објашњење и преглед:

– структуре интерног рејтинг система и односа између интерних и екстерних рејтинга,

– коришћења сопствених процена у друге сврхе, осим за израчунавање активе пондерисане кредитним ризиком,

– процедура за управљање техникама за ублажавање кредитног ризика,

– контролних механизма у вези с валидацијом рејтинг система, укључујући и опис одговорности лица која обављају ову валидацију;

3) описе коришћења интерних рејтинга за следеће класе изложености:

– државе и централне банке,

– банке,

– привредна друштва, укључујући и мала и средња предузећа која припадају овој класи, специјализовано кредитирање и изложености по основу купљених потраживања,

– физичка лица, са информацијама за сваку од следећих поткласа (изложености према физичким лицима обезбеђене хипотекама на непокретностима, квалификоване револвинг изложености према физичким лицима и остале изложености према физичким лицима),

– изложености по основу власничких улагања;

4) износе изложености за сваку класу изложености, а кад банка користи сопствене процене LGD параметра или фактора конверзије за рачунање активе пондерисане кредитним ризиком – дужна је да класе изложености према државама и централним банкама, банкама и привредним друштвима приказује одвојено од класа изложености за које не користи те процене;

5) укупне изложености (укупан износ постојећих потраживања и неискоришћених одобрених средстава), просечан LGD параметар пондерисан износом изложености изражен у процентима ако користи сопствене процене LGD параметра, просечан пондер ризика пондерисан износом изложености и неискоришћени износ оквирних кредита и других пласмана, као и просечан искоришћени износ пондерисан износом изложености – ако користи сопствене процене фактора конверзије, и то за сваку од следећих класа изложености: државе и централне банке, банке, привредна друштва и власничка улагања, а за довољан број категорија ризичности за сваку од ових класа (укључујући и категорије са статусом неизмирења обавеза), ради јасног разликовања нивоа кредитног ризика;

6) за класу изложености према физичким лицима и за сваку од поткласа из одредбе под 3), алинеја четврта, овог става – податке, односно информације утврђене у одредби под 5) овог става (ако је применљиво, по скуповима изложености) или анализе изложености (постојећих потраживања и неискоришћених одобрених средстава) за довољан број категорија очекиваних губитака, ради јасног разликовања нивоа кредитног ризика (ако је применљиво, по скуповима изложености);

7) исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама у претходном периоду за сваку класу изложености (а за класу физичких лица и за сваку од поткласа из одредбе под 3), алинеја четврта, овог става) и разлике у односу на одговарајуће претходно искуство банке;

8) опис фактора који су утицали на губитке остварене у претходном периоду (нпр. да ли је банка имала натпросечне стопе неизмирења обавеза, LGD параметара или фактора конверзије);

9) поређење процена банке с губицима оствареним током дужег периода, што нарочито укључује податке, односно информације о поређењу процењених губитака са оствареним губицима за сваку класу изложености (а за класу физичких лица и за сваку од поткласа из одредбе под 3), алинеја четврта, овог става) током периода који је довољан да пружи разумну процену успешности коришћења интерних рејтинга и, ако је могуће, детаљнији опис овог поређења који омогућава

анализу PD параметра и кад банка користи сопствене процене LGD параметра и/или фактора конверзије.

Описи коришћења интерних рејтинга из става 1. одредба под 3) ове тачке садрже следеће податке, односно информације:

- 1) врсте изложености које су укључене у сваку од класа изложености;
- 2) дефиниције, методе и податке коришћене за процену и валидацију PD параметра, укључујући и претпоставке коришћене при рачунању овог параметра;
- 3) дефиниције, методе и податке коришћене за процену и валидацију LGD параметра и фактора конверзије, укључујући и претпоставке коришћене при њиховом рачунању ако банка користи сопствене процене ових параметара;
- 4) опис значајних одступања дефиниције статуса неизмирења обавеза коју банка користи од дефиниције прописане одлуком којом се уређује адекватност капитала банке, уз навођење класа, односно поткласа изложености код којих су се јавила значајна одступања.

Банка је дужна да објављује износе изложености из поткласе која се односи на специјализовано кредитирање које не испуњавају услове за коришћење сопствених процена PD параметра са описом начина на основу ког је извршена процена ових износа.

11. Ако банка примењује технике ублажавања кредитног ризика, дужна је да, поред података из тачке 8. и тачке 9, односно 10. ове одлуке, објављује и следеће податке, односно информације:

- 1) унутрашње акте којима се уређује вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима;
- 2) начин билансног и ванбилансног нетирања, као и то у којој мери користи ове облике нетирања;
- 3) опис основних врста инструмената материјалне кредитне заштите које банка користи;
- 4) основне врсте пружалаца кредитне заштите по основу гаранција и кредитних деривата, као и њихов кредитни рејтинг;
- 5) приказ концентрација тржишног или кредитног ризика у оквиру примењених техника ублажавања кредитног ризика;
- 6) укупан износ изложености (након нетирања) обезбеђених инструментима материјалне кредитне заштите након примене фактора волатилности, по класама изложености, као и укупан износ изложености (након нетирања) обезбеђених инструментима нематеријалне кредитне заштите, по класама изложености – ако примењује стандардизовани или основни IRB приступ (FIRB приступ).

Ако банка примењује IRB приступ, за класу изложености по основу власничких улагања дужна је да укупну вредност изложености из става 1. одредба под 6) ове тачке објављује за сваки од приступа који користи за израчунавање активе пондерисане кредитним ризиком.

Ризик друге уговорне стране

12. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на изложеност ризику друге уговорне стране, као и на приступе за мерење, односно процену овог ризика:

- 1) начин управљања средствима обезбеђења и прилагођавања износа изложености по основу тог ризика;
- 2) опис процене и контроле корелацијског ризика;
- 3) процењени износ средстава обезбеђења који је дужна да обезбеди другој уговорној страни у случају погоршања свог кредитног рејтинга;
- 4) укупну позитивну фер вредност уговора, позитивне ефекте нетирања, текућу нето изложеност ризику друге уговорне стране, вредност средстава обезбеђења и нето изложеност по основу кредитних деривата (узимајући у обзир позитивне ефекте нетирања и средстава обезбеђења);
- 5) износ изложености ризику друге уговорне стране у складу с методама за израчунавање овог износа прописаним одлуком којом се уређује адекватност капитала банке;
- 6) хипотетичке вредности кредитних деривата који се користе као инструменти заштите од ризика и поделу текућих изложености по врстама;
- 7) хипотетичке вредности кредитних деривата (при чему су посебно исказане позиције које банка држи у своје име и за свој рачун и позиције које банка држи у своје име а за рачун својих клијената) приказане по врстама деривата и, у оквиру њих, по купљеним и продатим кредитним дериватима који се користе као инструменти заштите од ризика;
- 8) процењену вредност параметра α ако је банка добила претходну сагласност Народне банке Србије да процењује ову вредност.

Тржишни ризици

13. Ако банка примењује приступ интерних модела за израчунавање капиталних захтева за тржишне ризике, дужна је да објављује:

1) за сваки потпортфолио: карактеристике коришћеног модела, опис стрес тестова, као и опис метода коришћених за *back* тестирање и валидацију интерних модела и процеса моделирања;

2) оквир примене интерног модела за чије је коришћење добила сагласност Народне банке Србије;

3) опис метода вредновања позиција из књиге трговања;

4) највиши, најнижи и средњи износ дневног VaR параметра у току периода извештавања, као и износ VaR параметра израчунатог на крају овог периода;

5) поређење дневног VaR параметра израчунатог на крају радног дана с дневним променама вредности портфолија на крају наредног радног дана, уз анализу сваког значајног прекорачења у току периода извештавања.

Оперативни ризик

14. Ако банка примењује напредни приступ за израчунавање капиталног захтева за оперативни ризик, дужна је да објављује следеће податке, односно информације:

1) сагласност Народне банке Србије за коришћење напредног приступа;

2) опис приступа, укључујући и опис релевантних интерних и екстерних фактора;

3) опис коришћења осигурања и других механизма за пренос ризика ради ублажавања овог ризика.

Ако банка примењује комбинацију различитих приступа за израчунавање капиталног захтева за оперативни ризик, дужна је да објави оквир примене сваког од коришћених приступа.

Каматни ризик

15. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на изложеност каматном ризику, као и на приступе за мерење, односно процену тог ризика:

1) изворе овог ризика и учесталост његовог мерења;

2) основне претпоставке за мерење, односно процену изложености овом ризику, укључујући и претпоставке о превременим отплатама кредита и кретању неорочених депозита.

*Изложености по основу власничких улагања
у банкарској књизи*

16. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на изложености по основу власничких улагања у банкарској књизи:

- 1) поделу изложености према намери улагања, укључујући и намеру остваривања капиталне добити и стратешке разлоге;
- 2) преглед коришћених рачуноводствених политика и метода вредновања, укључујући и основне претпоставке и приступе који утичу на утврђивање вредности, као и сваку њихову значајну промену;
- 3) књиговодствене вредности, фер вредности и, за власничка улагања којима се тргује на берзи – поређење с тржишном ценом кад се та цена знатно разликује у односу на фер вредност;
- 4) врсту, природу и износе изложености по основу власничких улагања којима се тргује на берзи, по основу власничких улагања којима се не тргује на берзи а која су у довољно диверсификованим портфолијама, као и по основу осталих власничких улагања;
- 5) укупан реализовани добитак/губитак за претходни период који проистиче из продаје или затварања позиција по основу власничких улагања;
- 6) укупан нереализовани добитак/губитак, укупни латентни ревалоризациони добитак/губитак, као и њихове износе укључене у обрачун основног капитала или допунског капитала.

**Подаци, односно информације који се односе
на банкарску групу и однос између
матичног друштва и подређених друштава**

17. Банка је дужна да објављује следеће податке, односно информације који се односе на банкарску групу и однос између матичног друштва и подређених друштава:

- 1) приказ разлика између извештаја сачињених за потребе контроле банкарске групе на консолидованој основи и консолидованих финансијских извештаја банкарске групе сачињених у складу с Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања, осим разлика из тачке 5. одредба под 3) ове одлуке, с кратким описом чланова групе:
 - на које је примењен метод пуне консолидације,
 - на које је примењен метод пропорционалне консолидације,
 - на које је примењен метод удела,

– које су искључене из консолидације јер учешће банке у капиталу тих правних лица представља одбитну ставку од капитала банкарске групе;

2) сваку постојећу или могућу значајну правну или другу сметњу за благовремени пренос капитала или измирење обавеза између матичног и подређеног друштва.

Изузетак од обавезе објављивања

18. Изузетно, ако поједини подаци, односно информације из тачке 4. и тач. од 7. до 17. ове одлуке нису материјално значајни или представљају банкарску тајну, односно ако би њихово објављивање могло негативно да утиче на конкурентски положај банке на тржишту – банка није дужна да их објави.

Подацима и информацијама који нису материјално значајни сматрају се подаци и информације чије објављивање или приказивање не би могло да утиче на процену или одлучивање лица које је у пословном односу с банком.

Банка која не објави податке, односно информације из става 1. ове тачке – дужна је да објави чињеницу да ови подаци, односно информације нису објављени, као и опште информације и разлоге због којих је оценила да ти подаци, односно информације нису материјално значајни, да представљају банкарску тајну, односно да могу негативно да утичу на конкурентски положај банке на тржишту.

Услови, начин и рокови објављивања података, односно информација банке

19. Банка је дужна да податке, односно информације прописане овом одлуком објављује на својој интернет презентацији, и то на насловној страници или на делу те презентације који је намењен објављивању финансијских извештаја банке.

Банка је дужна да објављује податке и информације из:

1) тачке 5. одредба под 1) ове одлуке – на обрасцу ПИ–КАП (Прилог 1);

2) тачке 5. одредба под 2) ове одлуке који се односе на финансијске инструменте који се укључују у обрачун капитала банке – на обрасцу ПИ–ФИКАП (Прилог 2);

3) тачке 5. одредба под 3) ове одлуке – на обрасцу ПИ–УПК (Прилог 3);

4) тачке 6. ове одлуке – на обрасцу ПИ–АКБ (Прилог 4).

Садржина образаца из става 2. ове тачке утврђена је у прилозима од 1 до 4 ове одлуке, који су одштампани уз ову одлуку и њен су саставни део.

Највише матично друштво банкарске групе чију контролу на консолидованој основи врши Народна банка Србије дужно је да податке и информације из тач. 5. и 6. ове одлуке објављује на појединачној и на консолидованој основи.

20. Ако банка поједине податке, односно информације прописане овом одлуком објављује на другачији начин, у складу с другим прописима, сматра се да је испунила обавезу њиховог објављивања у складу са овом одлуком под условом да на својој интернет презентацији наведе где су ти подаци објављени.

Став 1. ове тачке не примењује се на објављивање података и информација из тач. 5. и 6. ове одлуке.

21. Банка је дужна да податке, односно информације прописане овом одлуком објављује најмање једном годишње – са стањем на дан 31. децембра, и то најкасније 31. маја наредне године.

Поред објављивања из става 1. ове тачке, банка је дужна да податке и информације из тач. 5. и 6. ове одлуке, као и квантитативне податке, односно информације који се односе на IRB приступ (ако га банка примењује) и технике за ублажавање кредитног ризика објављује и са стањем на дан 30. јуна текуће године, и то најкасније 30. септембра текуће године.

Банка је дужна да најмање једном годишње процењује да ли је податке, односно информације из става 1. ове тачке потребно објављивати чешће него што је прописано у том ставу, односно да најмање једном у шест месеци процењује да ли је податке, односно информације из става 2. те тачке потребно објављивати чешће него што је прописано у том ставу – узимајући у обзир следеће податке, односно информације:

- 1) обим пословних операција;
- 2) банкарске производе које нуди клијентима;
- 3) присутност у различитим државама;
- 4) учешће у банкарском сектору;
- 5) учешће на међународним финансијским тржиштима;
- 6) учешће у међународном платном, обрачунском и клиринг систему.

22. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о објављивању података и информација банке („Службени гласник РС“, бр. 45/2011).

23. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“.

ИО НБС бр. 43

13. новембра 2014. године
Београд

Председајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.